

ชีวิตธรรม

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

โลกเป็นของร้อน เราอยู่กับโลกนี้เป็นของร้อน มนุษย์นี้เกิดมากับโลก ความ
เป็นไปนะ สมมุติโลก เราเกิดมากับโลก แต่เรามีอำนาจวาสนาไปกว่าเขา เพราะเราหนี
จากโลกมาเห็นใหม่ โลกกับธรรม ถ้าเราหนีจากโลกมาแล้ว เราบวชมาแล้ว เราบวชมา
เป็นพระ

ถ้าพูดถึงคนที่บวชใหม่จะอิมบุญ บวชใหม่ๆ มีความรื่นเริงมาก แต่เวลาจุดไฟ
เวลาพลังงานมันเต็มที่ แต่เวลามันมอดไป มอดไป เห็นใหม่ คนหมดไฟ ฉะนั้นถ้าเรา
ระลึกถึงขณะที่เราบวชเราบวชขึ้นมาจิตใจเราเป็นอย่างไร บวชมาแล้วเราจะมีจิตใจของ
เรา มีความตั้งใจของเรา

ถ้าเรามีความตั้งใจของเราเห็นใหม่ ความตั้งใจตรงนี้มันค้านกับเขา เขาบอกว่าถ้า
มีความตั้งใจ มีความจงใจนี้เป็นอรรถกถาญาณุโยค สิ่งนี้มันเป็นการบอกว่าคนที่ภาวนา
เป็นหรือไม่เป็น ถ้าคนภาวนาเป็น.. แม้แต่เด็กทารกหัดเดิน มันก็ต้องมีความตั้งใจของมัน
จิตของเราเวลาจะเกิดจะตาย มันมีแรงขับของมัน มันมีแรงขับอยู่แล้ว ความตั้งใจ ความ
จงใจมันถูกต้องหมดแหละ

แต่ความตั้งใจ ความจงใจ ถ้าคนภาวนาไม่เป็นเขาบอกว่าอันนี้มันเป็นอรรถกถา
ญาณุโยค ความตั้งใจ ความจงใจเป็นความผิด ถ้าเป็นความผิด เพราะอะไร เพราะไม่ต้องมีสิ่ง
ใดเลยใจ ถ้าไม่มีสิ่งใดเลยเราก็ไม่ต้องมาเป็นมนุษย์อย่างนี้หรอก ถ้าเราเกิดมาเป็นมนุษย์
แต่เรามีสติปัญญาของเราเราได้มาบวชมาเรียน เพราะเรามีศรัทธาความเชื่อในองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเผยแผ่ธรรมมา วางธรรมไว้แล้ว
๒,๐๐๐ กว่าปี แต่มันชักเรียวแหลมไป

พอมันเรียวแหลมไปนี่ เราเกิดมาในสังคมก่อนที่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น เขาอยู่กันตามประเพณีวัฒนธรรม มีความเชื่อความมีศรัทธา แต่ไม่มีความจริง คูลิ เราไปร้านอาหาร ถ้วยชามมีหมดละ แต่ไม่มีอาหารเลย มันว่าแห้วขนาดไหน

นี่ก็เหมือนกัน ประเพณีวัฒนธรรมเขาก็เชื่อกันนะ เชื่อในพุทธศาสนา แต่มันไม่มีความจริงเพราะอะไร เพราะไม่มีคนได้สัมผัสจริง เรามีแต่แก้วน้ำเปล่าๆ เราไม่มีน้ำ แก้วน้ำมันใช้ประโยชน์ไม่ได้เลย แต่ถ้าเรามีแก้วน้ำด้วย มีน้ำด้วย แล้วได้ดื่ม น้ำมันเป็นการยืนยัน นี่สันติภูริโก ปัจจัยตั้ง เวลาที่มีครูบาอาจารย์ของเราที่ฟื้นขึ้นมา ก่อนที่จะรื้อฟื้นขึ้นมาละ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น เวลาท่านออกธุดงค์ใหม่ๆ ใครเจอใครเห็นก็วิ่งหนีหมด เพราะมันเป็นของประหลาดไป เป็นของที่โลกไม่เคยมี

แต่ในปัจจุบันนี้ ชั่วชีวิตของหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น หนึ่งชีวิตคน ตั้งแต่หลวงปู่แหวน ครูบาอาจารย์ หลวงปู่ขาว ในอีกชีวิตหนึ่ง แล้วหลวงตาเป็นรุ่นที่ ๓ พวกเราที่เป็นรุ่นหลาน รุ่นเหลนไป สังคมมีความเชื่อถือศรัทธา พอสังคมมีความเชื่อถือศรัทธาเรื่องปัจจัยเครื่องอาศัยมันก็สะดวกสบายมากขึ้น ทำให้พวกเราอ่อนแอลงไปมากมาย

สมัยครูบาอาจารย์ สิ่งต่างๆ ต้องแสวงหากันเอง แล้วแสวงหาโดยที่เขาไม่รู้ ใครที่ธุดงค์ขึ้นไปทางเชียงใหม่ จะรู้ได้เลยว่าสิ่งใดที่ครูบาอาจารย์ท่านเคยผ่านไป เขาจะรู้ถึงวินัย เขาจะอุปฐากเราด้วยความถูกต้อง แต่ถ้าสิ่งใดเราไม่เคยไปนะ ประเพณีวัฒนธรรมของเขอย่างหนึ่งเลย ประเพณีวัฒนธรรมของเขา เวลาเขาจะบิณฑบาตตอนเช้าขึ้นมา เขาต้องตักตวง ต้องตักสิ่งต่างๆ เพื่อบอกกัน เขาจะมารวมพล เพื่อไปใส่บาตรไปพร้อมกัน

แต่กรรมฐานเราทำอย่างนั้นไม่ได้ นั่นเป็นประเพณีวัฒนธรรมในโลกเป็นใหญ่ ถ้าโลกเป็นใหญ่ ประเพณีวัฒนธรรมเป็นใหญ่ แต่ถ้าธรรมเป็นใหญ่ เราไปของเราเหมือนหน่อแรด เราไปตามอำนาจวาสนาบารมีของเรา เข้าออกมาบิณฑบาต ได้เวลาหรือไม่ได้เวลาของเรา แล้วแต่มันจะเป็นไป

ถ้ามีครูบาอาจารย์ไป เราจะเห็นว่าการดำรงชีวิตของเรา การประพฤติปฏิบัติของเรามันสะดวกสบายมากขึ้น นี่ความมากขึ้นนี้มันมาจากไหนละ ก็มาจากครูบาอาจารย์ท่านวางธรรมและวินัย ท่านได้ออกประกาศการณ์ ท่านได้ออกไปฝึกเขาไว้ เวลาเราผ่าน

ไป เราเจออย่างนั้น ถ้าเราเจออย่างนั้นมันเป็นคาบสองคม ถ้าเขาเชื่อถือศรัทธาเราก็สะดวกสบายมากขึ้น พอสะดวกสบายมากขึ้นก็เลสรามันก็อ่อนแอ มันอ่อนแอเพราะอะไร เพราะมันได้รับการประคบประหงม ความอ่อนแอของเรา ลัทธิธรรมของเรา ธรรมเนียมของเรายังอ่อนแอเข้าไปใหญ่เพราะเราทำอะไรไม่ได้

แต่ถ้ามันไม่มีใครมาเชื่อถือศรัทธาเรา เราก็ต้องพยายามปฏิบัติของเราขึ้นมาเอง ก็เหมือนกับครูบาอาจารย์ที่ท่านออกแสวงหา ออกประพฤติปฏิบัติที่สังคมเขายังไม่เชื่อถือศรัทธา มีแต่ประเพณีวัฒนธรรม ไม่มีความจริง แต่ในปัจจุบันนี้ มันมีความจริงขึ้นมา ถ้ามีความจริงขึ้นมา มีความจริงขึ้นมาที่ไหนล่ะ ความจริงขึ้นมาจากครูบาอาจารย์ของเรา อย่างเช่น หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านประพฤติปฏิบัติของท่านมา แล้วท่านบอกแนวทางเรา การบอกแนวทางเราให้ตั้งสติ ให้ทำความจริงขึ้นมา

แต่ ! แต่ในสังคมทุกสังคม เจริญมี ๒ ด้าน เวลาครูบาอาจารย์ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันมีความจริงขึ้นมา ถ้าเรามีสติ มีปัญญา เรามีหลักเกณฑ์ของเรา เราจะมั่นคงของเรา แล้วเราพยายามจะฝึกปฏิบัติของเรา แต่ถ้าในปัจจุบันโลกเห็นใหม่ เพราะมีความเชื่อถือศรัทธา สิ่งต่างๆ ก็ได้แล้ว เหมือนเด็กๆ เลย เด็กๆ ถ้ามันได้ของเล่นของมันตามที่มีอำนาจวาสนาของมัน มันเห็นอะไรไม่มีคุณค่าทั้งนั้นล่ะ แต่เราเป็นคนทุกซ์คนยาก เราจะมิของสักชิ้นสองชิ้น เรามามาเกือบเป็นเกือบตาย สิ่งนั้นจะมีคุณค่ามาก

นี่ก็เหมือนกัน เวลามีคนเชื่อถือศรัทธา มีคนเขามาอุปฐากดูแลเรา สิ่งต่างๆ นี้เราอ่อนแอไปหมดเลย อะไรมันจะได้มาง่ายขึ้นนะ แต่สมัยครูบาอาจารย์ได้มายาก เพราะเขาเห็นพระเห็นเจ้าและผู้ปฏิบัติเขายังตกใจ ยิ่งกลัวเพราะอะไร เพราะทำอะไรไม่เหมือนประเพณีวัฒนธรรมที่เขาอยู่กับ สิ่งต่างๆ นี้เขาต้องการให้มีพระ ให้มีที่พึ่งทางใจของเขา แต่ความคิดเห็นของเขา ความพึ่งทางใจในทางโลกใจ

เหมือนเราเลย ถ้ามีพรรคมีพวกเราจะอบอุ่นหัวใจ แต่ถ้าเวลาเราอยู่คนเดียว เราจะเหงาหงอย แต่ในทางประพฤติปฏิบัตินะ เวลาที่มีพรรคมีพวกครูบาอาจารย์ท่านบอกเลยมันเป็นกังวล เพราะมันมีภาระรับผิดชอบ แต่ถ้าเราอยู่ของเราคนเดียวนะ มันไม่มีกังวล

โลกกับธรรมะมันขัดแย้งกันไปตลอด ถ้ามันสุขสบายทางโลก ในการประพฤติปฏิบัติ เราจะอ่อนแอ แต่ถ้ามันทุกข์ยากตั้งแต่ทางโลก ในการปฏิบัติของเราจะเข้มแข็ง ถ้าเข้มแข็งขึ้นมา จากข้างนอกเข้มแข็ง

สมัยครูบาอาจารย์ของเรา ท่านทำสิ่งใดท่านต้องให้ตั้งสติ แล้วต้องให้ฝึกฝนขึ้นมา ต้องเรียนรู้ว่าปฏิบัติเราต้องเข้าใจ แต่ในสมัยปัจจุบันพระปฏิบัตินี้ เรามองข้ามกันหมดแล้ว ว่าสิ่งนี้มันจี๊ดจี๊ด มันจี๊ดจี๊ดเพราะอะไร เพราะกาลเวลายันแบบว่าของมันจำเจ แต่สมัยครูบาอาจารย์ของเราสิ่งใดๆ มันมีแต่ฟอสซิล มันมีแต่สิ่งที่อยู่ในพระไตรปิฎก อยู่ในข้อปฏิบัติ แต่ผู้ปฏิบัติมันไม่มี

แต่พอเวลาครูบาอาจารย์ของเราปฏิบัติขึ้นมา มันเป็นเรื่องที่เหมือนกับของที่มันตายแล้ว มันกลับมีชีวิตขึ้นมา ของที่ตายแล้ว สิ่งที่เป็นทางวิชาการ สิ่งที่เราสัมผัสไม่ได้ แต่ครูบาอาจารย์ของเราท่านทำให้มันฟื้นมีชีวิตขึ้นมา วัตรปฏิบัติ.. วัด ค.เด็ก มันก็เป็นวัตถุก่อสร้าง วัตรปฏิบัตินี้สำคัญ วัตรปฏิบัติของเราทำให้เราเข้มแข็งขึ้นมา ถ้าวัตรปฏิบัติของเราเข้มแข็งขึ้นมา สิ่งนี้มันบอกถึงว่าวัดไม่ร้าง เวลาครูบาอาจารย์ท่านบอกวัดร้าง เราบอกวัดร้างไม่มีพระเลย

แต่ถ้าเป็นพระเรา ข้อวัตรมันร้าง สิ่งต่างๆ ข้อวัตรมันร้างไป นี่ข้อวัตรต่างหาก เห็นไหม เหมือนแก้วน้ำกับน้ำ ถ้าแก้วน้ำมันมีน้ำขึ้นมามันก็ชุ่มชื้นขึ้นมา ข้อวัตรปฏิบัติหัวใจเรานี้มันว่าแห่ว หัวใจเรามันทุกข์ยาก ถ้าหัวใจมันทุกข์ยากมันมีข้อวัตรขึ้นมา มันจะมีความชุ่มชื้นของมันขึ้นมา มันฟื้นสิ่งที่ตายแล้วให้มันมีชีวิตชีวาขึ้นมา

ถ้าเรามีความจงใจ มีความตั้งใจตามธรรมครูบาอาจารย์ของเรา เราจะมีหลักใจของเรา ถ้ามีหลักใจของเรา หลักใจมันอยู่ที่ไหน..หลักใจมันอยู่ที่ข้อวัตรปฏิบัตินี้ไง ถ้าข้อวัตรปฏิบัติเราทำสมาธิไม่ได้ เราตั้งสติไม่ได้ ปัญญาเรามันไม่เกิดขึ้นมา แต่เรามีข้อวัตรปฏิบัติเป็นเครื่องอยู่ไฉน

เวลาครูบาอาจารย์ หลวงตาท่านบอก เวลาท่านบรรลุธรรม พอรลึกลึขึ้นมา มันเป็นการละเอียดย่อยอ่อนลึกลึ ซึ่ง แล้วจนขนาดที่ว่าความเปรียบเทียบกับทางโลก มันจะสอนใครได้หนอ.. มันจะสอนใครได้หนอ.. จนวางธุระนะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ

เจ้าตรัสรู้ธรรมก็เหมือนกัน จนพรหมต้องมาอาราธนา เพราะว่ามันจะสอนกันได้อย่างไร มันเป็นอีกมิติหนึ่ง มันเป็นธรรมะที่มันละเอียดลึกซึ้งมากขนาดนั้น จะสอนเขาได้อย่างไร จะสอนเขาได้อย่างไร

ถ้าเรามีวัตรปฏิบัติของเราขึ้นมา มันมีหลักเกณฑ์ของมันขึ้นมา ถ้ามีหลักมีเกณฑ์ขึ้นมา คุณลักษณะที่ทางโลกเขาต้องการพระที่ดี ต้องการพระที่เป็นที่พึ่งอาศัยของเขา แค่นี้คือลัทธิบริสุทธิ เราอยู่ในหลักในเกณฑ์เขาก็เคารพนบถนอบแล้ว ถ้าเราไม่ทูลีล เราอยู่ในศีลในธรรม เขากราบไหว้ด้วยความศรัทธาของเขา

พอเขากราบไหว้ด้วยความศรัทธาของเขา แล้วหัวใจเราละ หัวใจเราทุกขร้อนไหม ถ้าหัวใจเราทุกขร้อนนะ เขากราบไหว้ด้วยความพอใจของเขานะ เพราะเขาเห็นรูปแบบจากภายนอก เขาเห็นเราเป็นพระ สมมุติสงฆ์นี้เราเป็นพระ แล้วอยู่ในศีลในธรรมนี้เขาก็กราบไหว้ พระที่มีศีลมีธรรมนี้เป็นพระที่ดี

แต่ถ้าคุณธรรมในหัวใจเราละ เวลาเราไม่มีวัตรปฏิบัติ คือหัวใจเราเร่ร้อน ถ้าหัวใจเราเร่ร้อนมันทุกขไหม ถ้าหัวใจมันเร่ร้อนมันทุกขขึ้นมา เราจะทำอะไรเป็นที่พึ่ง ถ้ามีที่พึ่ง เรามีข้อวัตรปฏิบัติขึ้นมา ถ้ามีวัตรปฏิบัติหัวใจมันมีที่พึ่ง ถ้าหัวใจมีที่พึ่งมันมีสติปัญญาของมันนะ ถ้าสติปัญญาไม่มี สิ่งที่เราทำกิเลสมันจะเอามาอ้างอิงหมด เพราะนี่เป็นความลำบาก ทุกอย่างเป็นความลำบากลำบากหมดเลย

แล้วในปัจจุบัน แล้วคนเสนอทฤษฎีว่า ทำอะไรก็ได้ให้มันสะดวกสบาย คนไหลไปเลยนะ ในทฤษฎี ในสายประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันก็มีหลายแนวทาง แต่เดิมธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าองค์เดียว

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้แสดงธรรม ปัญวัคคีย์ พระยสะเห็นใหม่ ๖๐ องค์ “เธอทั้งหลายกับเรา เป็นผู้พ้นจากบ่วงที่เป็น โลกและเป็นทิพย์ เธอจงไปอย่าช้อนทางกัน โลกนี้เราร้อนนัก เขาต้องการความพึ่งพาอาศัย” เวลาเผยแผ่ธรรม เผยแผ่ออกจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันก็เป็นทางเดียวกันทั้งนั้นแหละ

แต่เวลาประพฤติปฏิบัติไปแล้ว เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมและวินัยไว้ พระจุนทะเป็นคนถามเอง ถามว่า “ลัทธิต่างๆ เวลาศาสดาตายไปแล้ว สาวก

สาวกะของเขามีปัญหาหลาย” ถ้ามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “ทำไมถึงเป็นอย่างนั้น แล้วจะให้มันคงทำอะไร”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “ต้องมีวินัย” พระจุนทะจึงให้พระพุทธรเจ้าบัญญัติวินัย พระพุทธรเจ้าบอกว่า “บัญญัติไม่ได้” คนที่เป็นธรรม มีหลักมีเกณฑ์ เราจะไปสร้างรูปแบบอะไรขึ้นมาเข้ามาครอบงำใครไม่ได้หรอก แต่พอเวลาพระประพฤติปฏิบัติผิดพลาดขึ้นมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสธรรมวินัยไว้ใหม่

แล้วถึงที่สุด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเพื่อแสดงศักยภาพของพุทธศาสนา ตั้งเขตทัคคะ ๘๐ องค์ เป็นเลิศกันทางละอย่าง เลิศทางปัญญา เลิศทางฤทธิ์ เลิศทางรัตตัญญู ราชินีนาถต่างๆ มีความเลิศกันคนละอย่าง คนละอย่าง แต่ใครเป็นคนแต่งตั้ง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้แต่งตั้ง

นี่ก็เหมือนกัน การประพฤติปฏิบัติในปัจจุบัน ส่วนใหญ่แล้วครูบาอาจารย์เรานี้ ถ้าในสายวัดป่าเรา มันก็มาจากหลวงปู่มั่น หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นเป็นผู้สอน เรายึดหลัก หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นเป็นที่ตั้ง หลวงปู่มั่นสอน พุทโธ พุทโธ เห็นไหม ศิล สมาธิ ปัญญา

เวลาสอนแต่ละองค์ก็ไม่เหมือนกันนะ เวลาสอนหลวงปู่ชอบเป็นอีกอย่างหนึ่ง สอนครูบาอาจารย์แต่ละองค์เป็นอย่างหนึ่งๆ มันคูที่จรตนิสัย แต่ว่าคำว่าเป็นอย่างหนึ่ง อย่างหนึ่ง มันไม่ใช่ปฏิบัติแต่ละแนวทางๆ มันเป็นการปฏิบัติให้ตรงต่อธรรมในหัวใจของผู้ที่ประพฤตินั้น

คนที่ประพฤติปฏิบัติ คูสิ เราบวชเป็นพระเป็นเจ้า โลกนี้ร้อน เราเห็นความร้อนของโลก เราสละมาเป็นสมณะ ชิ พราหมณ์ เป็นนักพรต เป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ สิ่งนี้มัน เป็นความตั้งใจใจของเรา พอตั้งใจใจของเรา เราประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมา เราพยายามตั้งของเราขึ้นมา เราพยายามฝึกปฏิบัติของเราขึ้นมา ตั้งสติของเรามา ทำความสงบของใจขึ้นมา ให้เกิดปัญญาขึ้นมา แต่ละองค์ที่ปฏิบัติมาไม่มีทางเหมือนกันเลย ! มันจะไปแตกต่างกันเพราะอะไร เพราะสิ่งที่ตอบสนองคือพันธุกรรมทางจิต จิตของเรานั้น สร้างบุญกรรมมาแตกต่างกัน

คูสิ ผู้ที่มีอิทธิบาท ๔ จะอยู่อีกกับหนึ่งก็อยู่ได้ อิทธิบาท ๔ เห็นใหม่ ก็คือ เมตตา กรุณา จิตตะ วิมังสา ต่างๆ ที่ว่าอิทธิบาท ๔ พออิทธิบาท ๔ เราก็คิดได้ เราก็อ่องได้ เราก็ มีอิทธิบาท ๔ เราอยู่ได้ ไม่มีทาง ! ผู้ที่เห็นอิทธิบาท ๔ ได้เห็นใหม่ เพราะต้องเห็นตัวจิต ต้องชำระล้างจิต เพราะอิทธิบาท ๔ มันเกิดจากตัวจิตนั้น จิตตะ วิมังสา การดูแล การรักษามัน

ถ้าการดูแลรักษามันเพราะอะไร เพราะดูแลรักษามันด้วยธรรมแต่ในปัจจุบันของเราเนี่ย เราท่องจำ อิทธิบาท ๔ เราก็อู๊ สติ สมาธิ ปัญญา เราก็อู๊ สิ่งนี้เป็นการท่องจำมา พอการท่องจำมา มันไม่มีตัวจริง คูสิ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ตายไปแล้ว ตายไปแล้วนะ.. ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ในใจขององค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน พระอานนท์ถามองค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าเลยว่า “องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้วนี้ สาวก สาวกะ รุ่นหลังจะเอาอะไรเป็นที่พึ่ง” องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “ธรรม วินัยที่เราตรัสไว้แล้วเป็นที่พึ่ง” ธรรมและวินัยที่ตรัสไว้แล้วเป็นที่พึ่ง อันนี้เป็นกิริยา

หลวงตาท่านบอกเลยว่า “พระไตรปิฎกเป็นกิริยาของธรรม เพราะตัวธรรมจริงๆ มันอยู่ในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า” ตัวธรรม ตัวสัจจะความจริง แต่สิ่ง ที่แสดงออกมาเป็นประสพการณ์ เป็นสัจจะความจริงที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แสดงธรรมและวินัยไว้ เราก็อศึกษาธรรมวินัยไว้เนี่ย ศึกษาธรรมและวินัยมานี้ มันเป็น ธรรมะที่ตายแล้ว เพราะอะไร เพราะมันไม่มีชีวิต

พระไตรปิฎกไม่มีชีวิตนะ ทฤษฎีมีชีวิตใหม่ มันมีความรู้สึกใหม่.. มันไม่มี ความรู้สึกอะไรเลย แต่คนที่ไปศึกษามัน เรามีความรู้สึกแล้วเราสร้างขึ้นมาจากใจของเรา เราสร้างขึ้น ถ้าธรรมะสร้างขึ้นนี้ผิดหมด สร้างขึ้น สร้างภาพ

แต่ที่เราปฏิบัติธรรม ธรรมะที่สร้างขึ้นมา ทำไมสร้างขึ้นมาได้ถูกละ สร้างขึ้นมาสิ ถ้าเราไม่ฝึกฝน เราไม่ฝึกสติ สติมันจะมาได้อย่างไร ถ้าเราไม่ฝึกสมาธิ สมาธิจะมาได้

อย่างไร ถ้าเราไม่ฝึกปัญญา แต่คนที่เขามีบารมีเห็นใหม่ วุฒิภาวะของจิตมันแตกต่างกัน มันหลากหลาย พันธุกรรมของจิต

ถ้าพันธุกรรมทางจิตทำไมคนมันมีเข่าปัญญาละ เข่าปัญญาจะมีมากหรือมีน้อย ขนาดไหน มันเป็นเรื่องของโลกียปัญญา โดยธรรมชาติของจิต โดยธรรมชาติของความรูสึก มีสติ มีสมาธิทุกคน แต่เป็นสมาธิของโลกียปัญญา เป็นสมาธิของโลก ถ้าเราขาดสติเราเหมือนคนบ้า เราบ้าไปแล้ว เราอยู่โรงพยาบาลศรีธัญญาไปแล้ว

แต่นี้เรามีสติใหม่.. มี เราควบคุมจิตใจเราได้ใหม่.. มี แต่สติปัญญาอย่างนี้ มันเป็นสติปัญญาอย่างโลก ที่จะค้นธรรมวินัยที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมและวินัยไว้ “เธอจงมีธรรมวินัยเป็นที่พึ่งเกิด” เป็นศาสดาแทนทุกองค์ที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา แต่ที่มันตายๆ เพราะอะไร เพราะมันไม่มีชีวิต มันบอกเราไม่ได้ มันพูดกับเราไม่ได้

แต่เวลาธรรมมันไปสถิตอยู่ในหัวใจของหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านสอนท่านรู้ เพราะอะไร เพราะประสบการณ์ของท่านมี ทำอย่างไร เวลาใช้สติปัญญาอย่างนี้ พิจารณาอย่างนี้มันเป็นเรื่องโลก หลวงปู่มั่นเวลาจิตสงบพิจารณากายแล้วพิจารณากายเล่า ท่านบอกว่า ออกมาแล้วปกตินี้ ทำไมมันเหมือนปกติ มันไม่มีอะไรดีขึ้นมาเลย มันไม่มีอะไรดีขึ้นมาเลย ! พิจารณาซ้ำพิจารณาซาก

ไปปรึกษาหลวงปู่เสาร์ ไปปรึกษาต่างๆ นะ หลวงปู่เสาร์บอกว่า “ท่านมีความรู้มาก ท่านต้องแก้ที่ตัวท่านเอง” หลวงปู่มั่นพิจารณาถึงที่สุด “อ้อ.. เพราะปรารถนาพระโพธิสัตว์ไว้” นี่ลาพระโพธิสัตว์ พอลาพระโพธิสัตว์เสร็จแล้วนี่ เวลาทำจิตสงบ พิจารณากายเหมือนกัน ทำไมมันทะลุทะลวงละ ทำไมมันมีแตกต่างละ อ้อ.. อย่างนี้ใช่ ! อย่างนี้ใช่ ! พอย่างนี้ใช่ มันพิจารณากายไป มันแยกมันแยะอย่างไร มันปล่อยวางอย่างไร นี่มันแตกต่าง

คำว่าโลกียปัญญา สิ่งที่เป็นสติปัญญาที่เรามีอยู่แล้ว แล้วเราไปศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เรารู้ว่าเรารู้ เรารู้ว่าเราเห็น มันเป็นสิ่งที่มีศรัทธา

ไอ้โฮ.. จิตนี้มันมหัศจรรย์ ไอ้โฮ.. มันแว้งว้าง สิ่งต่างๆ นี่มันสร้างภาพได้ทั้งนั้น มันจะแว้งว้างขนาดไหน จิตสงบเข้าไปเห็นแสงสว่าง เห็นนิมิต เห็นต่างๆ

สิ่งต่างๆ เกิดจากจิต จิตมันรู้มันเห็น ถ้าจิตไม่สงบขึ้นมาจะเห็นอย่างไร เราจะบอกว่า ถ้าเราศึกษาด้วยสติปัญญาของเรามันก็เป็นสุดมยปัญญา จิตมันสงบเข้ามานี้มันมีจินตนาการ จริงบ้าง เท็จบ้าง เห็นนิมิตหรือความรู้ต่างๆ มันจริงบ้าง เท็จบ้างเพราะอะไร เพราะถ้ามันเป็นความจริง แต่เรากลับไม่รู้ เพราะจิตเราไม่รู้เพราะจิตเรามีวิชาครอบงำ เห็นนิมิตจริงๆ นี่แหละ ความเป็นจริงนี่แหละ เห็นแล้วนี่อะไร ตกใจ งงไปอย่างนั้นล่ะ

แต่ถ้ามันเป็นความปลอมนะ พอเห็นเข้าไป คูสิ สังเกตได้ คนฝันเห็นใหม่ ถ้าคนฝันไม่มีสติปัญญา วันฝันไปนี่ ไอ้โฮ.. มันจำได้ชัดเจนเลย แต่ถ้าเป็นความจริงนะ เบลอนะ เห็นภาพชัดเลยนะ มันฝังใจนะ แต่ตีค่าไม่ออก เพราะความจริงกับความจำแตกต่างกัน

เวลามันเป็นจิตมยปัญญา ถ้าจิตมันสงบแล้วมันเห็นแตกต่างกันไป แต่ถ้าพอจิตมันสงบแล้วจิตมยปัญญา มันเกิดภวนามยปัญญา ถ้าภวนามยปัญญาเพราะจิตมันสงบแล้ว พอสงบมันออกรู้ในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม โดยอริยสังข์ ถ้าจิตมันสงบ วิปัสสนาญาณที่มันจะเกิดขึ้นมานี้โลกุตตรธรรม ภวนามยปัญญามันเป็นอีกชั้นหนึ่ง

พอเป็นอีกชั้นหนึ่งเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา จะสอนใครได้หนอ.. จะสอนใครได้หนอ.. เพราะปัญญาแต่ละขั้นตอนที่มันจะลึกซึ้งไปถึงสู่จิตถึงเข้าไปสู่ที่ชำระกิเลส มันเป็นปัญญาที่ลึกซึ้ง มันเป็นปัญญาที่มันเป็นจริงขึ้นมา แล้วความจริงมันเป็นสันติภูมิ โลก มันเป็นปัจจัยตั้งกับทุกๆ...

ถ้าปัจจัยตั้งกับทุกๆ คนที่ประพฤติปฏิบัติดีนะ ถ้าคนที่ประพฤติปฏิบัติเป็นโสดาบันก็ต้องเป็นโสดาบันเหมือนกัน จะปฏิบัติแนวทางไหน กาย จิต ธรรม พิจารณาอริยสังข์แตกต่างกันอย่างไร แต่ผลมันเหมือนกัน ! ผลไม่มีแตกต่างกันเลย !

เวลาเราบวชเห็นใหม่ เราบวชมาจากแต่ละจังหวัด จากแต่ละภาคเห็นใหม่ แต่บวชกับธรรมและวินัยขึ้นมาเราเป็นพระเหมือนกัน จะบวชจากโบสถ์ไหนก็แล้วแต่ จะบวชมาเป็นพระก็คือพระ

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าอริยสัจมันเกิดขึ้นมา มันเป็นความจริงก็คือความจริง แล้วเป็นความจริงทำไมมันพุดคุยกันไม่ได้ ถ้าเป็นความจริงมันพุดคุยกันได้ ถ้าความพุดคุยกันนั้นเห็นใหม่ สัจจะมันต้องลงอันเดียวกัน อริยสัจมีหนึ่งเดียว อริยสัจไม่มีแตกต่าง ไม่มีหลากหลาย ถ้าเป็นอริยสัจมีหนึ่งเดียวเห็นใหม่

ถ้ามันเป็นภวานามยปัญญาเกิดขึ้นมา มันจะเป็นความลึกถึบมหัศจรรย์ ตื้นตื้นมาก ! แต่ไม่ใช่ภวานามยปัญญาจากที่เราคิดจินตนาการเอง การคิดจินตนาการเองขึ้นมา มันผิดพลาดได้ ถ้าจิตมันดี มันก็จะพุดได้ลึกซึ้งมาก แต่คำพุดอย่างนี้ คำพุดที่ลึกซึ้งนี้ พอพุดครั้งต่อๆ ไปมันจะไม่เหมือนกัน

แต่ถ้าเป็นสังขธรรม ! พุดร้อยหน พันหน หมั่นหน คุณิ เวลาเป็นความจริงที่พุดออกมาจากใจ คุณิ เวลาหลวงตาท่านจะอธิบายถึงว่า ท่านพุดถึงว่า เวลาท่านประพฤติปฏิบัติจะพุดอย่างไร ก็ร้อยหน พันหน ก็อันเดียวกัน แต่ทางโลกฟังดูแล้วมันเป็นเรื่องซ้ำซากนะ แต่ถ้ามันเป็นเรื่องโลกพุดนะ มันจะคลาดเคลื่อน มันจะไม่เป็นความจริง อันนั้นเป็นความจำ

ถ้าความจริงมีหนึ่งเดียว เวลาสังขธรรมมันเคลื่อน เวลามันแสดงตัวนะ ธรรมจักรเห็นใหม่ คุณิ เราว่าธรรมจักร.. ธรรมจักร.. ธรรมจักรเราก็สร้างรูปเคารพกัน เป็นหินแกรนิตแกะเป็นธรรมจักรนั้นเขาเอาไว้ให้หมาเหยี้ยว แต่ถ้าธรรมจักรเกิดจากเรานะ ปัญญาเกิดจากเรานะ ธรรมจักรมันเกิด ภวานามยปัญญามันหมุน ถ้าจักรมันหมุน มันหมุนอย่างไร นี่ปัญญาอย่างนี้ภวานามยปัญญา เวลาจักรมันหมุนนะ ศีล สมาธิ ปัญญาปัญญาเกิดจากสมาธิ

สมาธิเกิดจากอะไร สมาธิเกิดจากจิต ทุกอย่างเกิดจากจิตหมด สมาธิต้องเกิดจากจิต สมาธิที่ตายแล้ว สมาธิคือ ส. เสือ ม.ม้า สระอา ธ.ธง สระอิ นั่นคือสมาธิที่ตายแล้ว สมาธิที่มีชีวิตชีวาคือสมาธิที่เกิดมาในปัจจุบันนี้ แล้วสมาธิที่มีชีวิตขึ้นมา มันเกิดตาย เกิดตาย ทำสมาธิขึ้นมา โอ้.. จิตแจ่มใสมากเลย เวลามันเสื่อมไปนะ โอ้โฮ.. เศร้าหมองมากเลย เห็นใหม่ สิ่งที่มีชีวิตมันเกิดได้ตายได้ สมาธิที่มันตายแล้วคือชื่อมัน สมาธิที่มีชีวิตชีวาขึ้นมาคือสมาธิที่เกิดในปัจจุบันเรา

สติ สมาธิ เกิดจากจิต เวลาเกิดจากจิต เวลาจิตมันสงบแล้ว เวลาปัญญามันออก
ก้าวเดิน มันเดินในอะไร มันเดินในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม สภาวะธรรมนะ ที่เป็น
สภาวะธรรม สภาวะธรรมนี้ สมมุติทั้งนั้นล่ะ

สภาวะธรรมคือการกระทบของจิต จิตกับอารมณ์ จิต อากาโรของจิต จิตกับขั้น
มันกระทบกระทบเหมือนกัน เป็นธรรมเพราะอะไร เป็นธรรมเพราะมันมีสมาธิ ถ้าไม่เป็น
ธรรม เราก็คิดได้ จิตคือความรู้สึก ความคิดเราเกิดได้แต่เป็นโลก เป็นโลกเพราะอะไร
เพราะจิตมันไม่สงบ พอจิตไม่สงบ อวิชชาครอบงำมันหมด มันก็คิดได้เหมือนกัน แต่คิด
ได้โดยการสร้างภาพ คิดได้โดยจินตนาการ คิดได้เหมือนกัน !

แต่ถ้าจิตมันสงบปั๊บนะ มันสงบโดยตัวมันเอง พอสงบโดยตัวมันเอง มันอวิชชา
เพราะจิตสงบคืออวิชชา มันเหมือนหินทับหญ้า ถ้าจิตสงบไม่ได้เพราะอะไร เพราะกิเลส
หญ้ามันงอกงามมาก แต่ถ้าเรา พุทโธ พุทโธ พุทโธ เราตากดวงหญ้าจนสงบหมด มันไม่มี
อวิชชา

พอไม่มีอวิชชา จิตนี้เป็นสากล จิตนี้เป็นพลังงานที่เป็นสัจจะ สัจจะเป็น
สัมมาสมาธิ พอสัมมาสมาธิ มันออกรู้ในกาย เวทนา จิต ธรรม มันมีการสั่นไหวของจิต
จิต มันมีการสั่นไหวกับภพเลย ภพมันสั่นไหวเพราะอะไร เพราะว่าอวิชชาที่มันอยู่กับจิต
มันเป็นสมาธิขึ้นมา มันมีเชื้อของมันอยู่

มีเชื้อคืออะไร มีเชื้อคืออีโก้ใจ คือความเข้าข้างตัวเองไง มันเป็นอย่างนั้น.. มัน
เป็นอย่างนั้น.. มันมีรากฐานของมัน แต่พอจิตมันสงบขึ้นมา สิ่งของมันรู้มันเห็นไม่รู้
เพราะสิ่งที่เข้าข้างตัวเอง สิ่งที่เป็นมันทิ ราคะ สิ่งที่เป็นสมุทัย มันคาดหมายธรรมนะ
ธรรมจะเป็นอย่างนั้น คุณพระพุทธรเจ้าเทศน์ไว้เนี่ย มันเป็นอย่างนั้น อูย.. นิพพานว่าง ว่างคู่
กับไม่ว่าง !

สิ่งต่างๆ ที่พูดออกมาผิดหมด ! อ้าปากคือผิดหมดล่ะ เพราะอ้าปาก เพราะมันมี
ตัวตนของมันใช่ไหม แต่เป็นสัมมาสมาธิ.. สัมมาสมาธิไม่ใช่นิพพาน สัมมาสมาธิคือจิต
ตั้งมั่น ถ้าจิตตั้งมั่นมันออกวิปัสสนาญาณของมัน วิปัสสนาญาณมันแก้ไขตัวของมันเอง
แก้ไขตัวของมันเอง ! ตัวเองนี่เป็นยางเหนียว เวลาความคิดเกิดขึ้นมาโดยสามัญสำนึก

ของมนุษย์ มนุษย์ก็มีความคิดอยู่แล้ว มีความคิด พลังงาน มันคิดด้วยยางเหนียว มันคิดด้วยกลมกลืนเป็นอารมณ์เดียวกัน

แต่เวลาจิตสงบเข้ามา แยกออกมา พอแยกออกมาสัมผัสสมาธิ แล้วมันออกทำงาน ก็กาย เวทนา จิต ธรรม เหมือนกัน กาย เวทนา จิต ธรรม ธรรมารมณ์ ความกระทบ มันก็เป็นธรรมเหมือนกัน แต่เพราะมีสมาธิไง เพราะมันมีหลักตั้งมั่นของใจไง พอมีหลักตั้งมั่นขึ้นมา มันมีอาการกระทำของมัน พอมีอาการกระทำของมันจะลึกซึ้ง มันจะมีปัจจัยตั้ง มันจะมีสันทิฏฐิโก มันจะมีการกระทำของมันเห็นใหม่ นี่ไง ภาวนามยปัญญาเกิดอย่างนี้

ถ้าภาวนามยปัญญาเกิดอย่างนี้ มันเป็นเป้าหมายของเราไง เราบวชขึ้นมา งานของพระคืองาน เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ เวลาเราบวชแล้ว คุณติ บวชแล้วไม่มีการศึกษา พระป่ามันจะโง่งง ... จะโง่งงแต่ต้นทุนขาดไหนนะ เวลาอุปชฌาย์ให้กรรมฐาน ๕ เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ ถ้าใครแทงทะลุสิ่งนี้ได้ จิตจะมีอิสรภาพมาก

แต่เวลาไปศึกษาทางวิชาการ ไปศึกษาธรรมะที่ตายแล้วไง ไปศึกษาทางพระไตรปิฎก ยิ่งศึกษา ยิ่งโง่งง ยิ่งศึกษา ยิ่งงงนะ แต่ถ้าเราใช้ปัญญาของเราที่แทง เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ เราแทงทะลุได้ ถ้าเราผ่าน เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ นี่คืองานของพระ ! ในปริยัติ ในปฏิบัติเห็นใหม่ งานของเรา เราเป็นฝ่ายปฏิบัติ ฝ่ายวิปัสสนาธุระ ถ้าเราทำของเรา เราเข้าใจของเรา มันลึกซึ้งแตกต่าง

แต่ในปริยัติเห็นใหม่ ไซ้ ! ในเมื่อสังคมสงฆ์ พระเราอยู่กับโลก โลกเป็นอย่างนั้น เราบวชเป็นพระแล้ว คันถธุระก็ต้องมีฝ่ายปกครอง มีการเข้าใจในพุทธศาสนา พุทธศาสนาเอาไว้พูดกันปากเปียกปากแฉะ เวลาสัมมนา ใจ เวลามีแขกหรือมา ใจ มันมีลัทธิศาสนาต่างๆ มา เราจะปฏิสัมพันธ์กัน

พระพุทธเจ้าสอนอะไร พระพุทธเจ้าสอนอริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ ทุกข์ ทุกข์ คืออะไร ทุกข์ก็คือจินตนาการว่าไปเป็นคั้งเป็นแคว หลวงตาท่านบอกเลย “กิเลสมันมา มันก็ไซ้ใส่หัวใจ มันไปแล้วนะ เราก็ทุกข์.. ทุกข์..” ไม่เห็นนะ ! ไม่รู้จักมัน ทุกข์ควรกำหนด สมุทัยควรละ แล้วทุกข์มันเป็นอย่างไร

ที่เราบ่นกันทุกซ์.. ทุกซ์นี่ มันเป็นอาการของทุกซ์ เป็นผลเป็นวิบากของทุกซ์ เพราะอะไร เพราะเราคิดเรื่องไม่พอใจ สิ่งที่เป็นอารมณ์ไม่พอใจเกิดขึ้นมา เราเสียใจ เราคิดเรื่องไม่พอใจเป็นทุกซ์ใหม่ แต่เราไม่ทุกซ์นะ กิเลสมาจะจีรังใจ พอมันจีรังก็คิดเรื่องที่ไม่พอใจ พอมันจีรังแล้วอารมณ์มันเกิดใช้ใหม่ โอ้ย.. ทุกซ์มากเลย แล้วมันจะไปรู้ทุกซ์ได้อย่างไร จะไปเห็นทุกซ์ได้อย่างไร มันไม่เห็นหรอก เพราะจิตมันไม่สงบ

แต่ถ้าจิตมันสงบในการประพฤติปฏิบัติของเรา จิตมันสงบแล้ว กิเลสมันอยู่ไหน เวลามันมา มันมาจากไหน แล้วมันจะไปจีรังใคร มันถีบไปก่อน มันไม่ให้จีรัง ถ้ามันจีรังขึ้นมามันก็จะให้อารมณ์เราใช้ใหม่ เรารู้ทั้งหมดใจ พอรู้ทั้งหมด เราใช้ปัญญาของเรา ใคร่ครวญของเราขึ้นมา

เกสา โลมา นขา ทันทตา ตโจ เขาบอกว่า พระปฏิบัติจะโง่งงเท่าคุ่น ว่าไม่มีการศึกษา ถ้ามันมีการศึกษาโดยภาคปฏิบัติ การปฏิบัติรู้จริงเห็นใหม่ นี่สิ่งนี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา ธรรมะที่มีชีวิต ธรรมะที่มีศักยภาพ มันอยู่ที่ใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมและวินัยนี้มันเป็นธรรมะที่ตายแล้ว เราไปศึกษาเรื่องตายแล้ว เพราะตายแล้วมันเถียงเราไม่ได้นะ โอ้โฮ.. เก่งมาก เห็นจินตนาการไปได้หมดทุกเรื่องเลย แต่ของจริงไม่เคยเห็น

เพราะของจริงนะ คูสิ จับขโมยเห็นใหม่ ชื่อ นาย ก. ไปปล้นมา โอ้โฮ ชื่อ นาย ก. นี้ จะจับที่นั่น ที่นั่น โอ้โฮ.. ทำเป็นวิชาการหมดเลย แต่เวลาเข้าไปหาโจรมันเป็น นาย ก. มันถือปืนไว้วะ มันยังแสดกหน้าเลย จะไปจับมัน ตายคาที่ ไม่ได้จับมันเลย

นี่ก็เหมือนกัน เวลาจะต่อสู้กับกิเลส เห็นใหม่ คูสิ เวลาเราประพฤติปฏิบัติ เรานั่งกันนี้ เราจะเข้าไปหามัน มันถีบหงายท้องเลย นั่งสมาธิก็ไม่ไหว เดินจงกรมก็เหนื่อย ปฏิบัติไปแล้วเมื่อไรมันจะได้ผล กิเลสมันยังแสดกหน้าแล้ว ! ถ้าต่อสู้กับมันนะ

แต่ถ้าเป็นธรรมะที่ตายแล้วนะ โอ้โฮ.. มันจินตนาการเลย เดินจงกรม ๕๐ ชั่วโมง มันจะมีผลตอบสนองมาขนาดนี้ ใช้ปัญญาไป ๕๐๐ รอบ มันจะเกิดทางวิชาการ มันว่าของมันไป เห็นใหม่ ธรรมะที่ตายแล้ว !

ธรรมะที่เป็นจริงของเรา เราจะพูดให้มีกำลังใจว่า เราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เพื่อผลตอบสนองกับใจของเรา ถ้าใจของเราได้สัมผัส ธรรมะมีอยู่โดยดั้งเดิม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปตัดดวงมรรคผลมาจากไหน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั่งตรัสรู้อยู่โคนต้นโพธิ์ โคนต้นโพธิ์นะ.. นั่งอยู่องค์เดียว แล้วใช้ปัญญาใคร่ครวญเข้าไปในจิตขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถอดถอนอวิชชา ถอดถอนปฐมยาม บุปเพณิวาसानุสติญาณ นั่งอยู่ในภาคปฏิบัติ ไม่มีตำรา ไม่มีสิ่งใดทั้งสิ้น มีแต่บุญญาธิการ มีแต่สิ่งที่สร้างสมบุญญาธิการมา อานาปานสติ ปฐมยามเห็นใหม่

บุพเพนิวาसानุสติญาณ เวลาจิตมันสงบเข้าไป ข้อมูลของจิต บุปเพณิวาसानุสติญาณ ตั้งแต่อดีตชาติ ตั้งแต่พระเวสสันดร ไปเรื่อยๆๆ.. ไปไม่มีวันจบ ไม่มีวันจบ ดึงกลับมาเห็นใหม่ พอดึงกลับมา ถ้าไม่มีวันจบต้องใช้เวลาทำไหม

ถ้าใช้คอมพิวเตอร์นะ ถ้าเข้า-ออกได้ไว มันใช้เวลากี่วินาที แต่ความเห็นของจิต เร็วกว่านั้นอีก จะบอกว่าสิ่งที่ว่าไปไม่มีต้นไม่มีปลาย ไม่มีวันจบมันยาวไกลมหาศาลนัก ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย นี่การเกิดและการตาย ชักกลับมาที่สติปัญญา

พอจิตเข้าสู่ฐานของจิตติด เข้าสู่จิตเดิมแท้ เพียงแค่นี้เพราะอะไร เพราะอำนาจวาสนาของจิต จิตมันต้องมีการเกิดการตายสิ แล้วมันสร้างบุญญาธิการของมันมา พอจิตมีการเกิดการตาย จิตมันก็สร้างทับถมกันมาเรื่องบุญญาธิการ สาวไปอดีตชาติ ด้วยการสร้างพระเวสสันดร ๑๐ ชาติ ทศชาติเห็นหมดเลย รู้หมดเลย อ้อ บุญญาธิการอย่างนี้มา

อ้อ.. อ้อ.. นี่เรื่องของวิญญะนะ เวลาไม่ตายขึ้นมา มันเป็นแรงขับที่สร้างบุญมา มันไปจุตูปปาตญาณ มันยังไปเกิดต่อ ถ้าไปเกิดต่อ ถ้าไม่ได้ตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เจ้าชายสิทธัตถะจะต้องไปเกิดต่อไปอีก

ที่นี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถ้าไม่ไปเกิดก็ดึงกลับมาในปัจจุบัน อาสวักขณญาณทำลายกิเลสอวิชชาในหัวใจทั้งหมด สิ่งนี้มันมาจากไหน มันมาจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ที่โคนต้นโพธิ์ รื้อค้นขึ้นมาในหัวใจของเรา

ในภาคปฏิบัติเห็นใหม่ ตำรานะ สาธุ พระไตรปิฎก.. ปริยัติมีการศึกษาเรื่องทางวิชาการ เพื่อตอบสนองในสังคม เดียวนี้เห็นใหม่ คุณติ ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญา

ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งเหตุผล ทางวิทยาศาสตร์ ทางวิชาการเขาต้องศึกษากัน
 ค้นคว้ากัน.. ค้นคว้าตีความ เอาบาลีแล้วก็ไปตีความขยายความกัน บาลีนะเป็นธรรมะที่
 ตายแล้ว เอาของที่ตายแล้ว คูสิ ฟืชพรรณธัญญาหารที่มันตายแล้ว เขาพยายามจะฟื้นมา
 เขาทำ ดีเอ็นเอ. ขึ้นมา เพื่อปลูกพืชชีวิตใหม่ขึ้นมา ตัดต่อพันธุกรรมให้มันเป็นไป นั่นมัน
 เป็นทางโลก

แต่เราปฏิบัติกันมานี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ที่ไหน แล้วเราจะ
 บรรลุธรรมกันที่ไหน เราจะประพฤติปฏิบัติกันอย่างไร ถ้าเราจะประพฤติปฏิบัติกัน
 หัวใจของเราในฐานของจิตทำให้มันสงบเข้ามา แล้วรื้อค้นมันขึ้นมาเพื่อประโยชน์กับ
 เรา

ถ้าประโยชน์กับเราเห็นใหม่ เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ มองข้ามไม่ได้ ทาง
 วิชาการเห็นใหม่ โอ.. ต้องมีทฤษฎี มีวิชาการ โอ๊ย ปัญญาอบรมสมาธิ โอ๊ย ปัญญาจะ
 รู้เท่า โอ๊ย ปัญญาญาณมันจะเกิด เกิดไปที่ไหนนะ แต่ถ้ามันจะเกิดขึ้นมา มันเป็นความ
 จริงของมันขึ้นมา มันจะย้อนกลับมาที่เรา ถ้าย้อนกลับมาที่เรา เพราะที่เราที่ไหน ที่เรา
 เพราะมันมีจิตใจ ที่เราเพราะมีสัมมาสมาธิใจ ถ้าไม่มีสัมมาสมาธิ ไม่มีที่เร มันเป็นอาการ
 นะ

คูสิ เห็นใหม่ เงามันเกิดจากอะไร เงามันเกิดจากจิตของเรา เงามันเกิดจากวัตถุมัน
 ถึงมีเงา ถ้ามันมีวัตถุมันถึงมีเงา ถ้ามันไม่มีจิตมันจะมีความคิดได้อย่างไร ความคิดความ
 นึกทั้งหมด มันเกิดจากฐิตินิจิตทั้งหมดเลย แต่เราไปเห็นความคิดความนึกกัน เราเห็น
 อารมณ์ความรู้สึกกัน แต่เราไม่เห็นจิต ไม่เห็นจิต !

ถ้าเห็นจิตนะเราใช้คำบริกรรม หรือปัญญาอบรมสมาธิ ถ้ามันปล่อยเข้ามา มัน
 เกละตั้งแต่เงาของมันเข้ามา ไปถึงตัวของมันเอง จากเงาเข้ามา มันไม่เอาเงา มันจะไปเอาตัว
 วัตถุเลย เงานี้เกิดได้อย่างไร เงานี้มาจากไหน ตามเงามันเข้ามา มันจะอยู่ที่ไหน ถ้าไม่มี
 วัตถุเงาเกิดได้อย่างไร

ถ้าพอมันถึงวัตถุปั๊บ มันเป็นหนึ่งเดียว พุท โทๆๆ จนพุทโทไม่ได้แล้ว ฮี.. ฮี.. ฮี..
 แต่ถ้ายัง พุท โทอยู่ พุท โทคืออาการ คือความคิด ความคิดเกิดจากจิต พุท โทเกิดจากจิต

ไม่ใช่จิต พุทโธๆ นี่ พุทโธนี่เอาทั้งนั้นล่ะ พุทโธๆๆๆๆ พุทโธ แต่ให้เข้มแข็ง ให้จริงจัง พุทโธไปนี่เพราะอะไร เพราะพลังงานมันส่งออก

ดูแสงมาจากพระอาทิตย์ นี่พยายามส่งออก วัตถุมันส่งพลังงานออกไป พุทโธๆๆ เป็นพุทธานุสติ พุทโธๆๆๆ นี่ไง จากเงามันจะเข้ามาใกล้ๆ มาถึงจิต พอมาถึงจิตเห็นใหม่ พุทโธไม่ได้ พอพุทโธไม่ได้มันก็เป็นหนึ่ง แต่ถ้าพุทโธๆๆ ยังคิดได้ ยังพูดได้ ไม่ใช่สมาธิ แต่ถ้าสมาธิจะ อี้ๆ พลังงานเฉยๆ ถ้าเข้าไปนี่มันเป็นความมหัศจรรย์

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้อยู่โคนต้นโพธิ์ เราจะรู้ธรรมได้ในชั่วหัวใจของเราละ ปฏิสนธิจิตที่พาเกิดพาดายกันอยู่นี้ แล้วเราก็เกิดมากับโลก เราเกิดมาเป็นมนุษย์นี่เป็นโลกนะ แต่สิ่งนี้เป็นผลของวิญญูะ พอผลของวิญญูะเราเกิดมาแล้วเรามาพบพุทธศาสนา เรามีความเชื่อมั่นศรัทธาในพุทธศาสนา เราได้มาบวชกันเป็นพระเป็นเจ้า

พอบวชมาเป็นพระเป็นเจ้านี่เป็นนักรบ เป็นกองหน้า ฤทธิ์ศักดิ์เขาเป็นฝ่ายพลาธิการ เขาอยากได้นุญได้กุศลของเขา เขาจะส่งเสริมของเขา เราเป็นนักรบนะ เราเป็นผู้ที่จะเอาดีจะเอาความจริง เราต้องมีความเข้มแข็ง เราต้องมีความจริงจัง เคนจงกรมนั่งสมาธิภาวนาเข้าไป มันต้องได้ ๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปี นี่มันต้องถึง เพราะอะไร เพราะความทำต่อเนื่องของเรา เพราะความจริงจังของเรา เพราะความตั้งใจจริงของเรา

ถ้าเราไม่มีความต่อเนื่อง ไม่มีความตั้งใจจริงของเรา นับวันมีแต่อ่อนแอลงๆ เคนจงกรมนะใหม่ๆ เคนได้ ๓-๔ ชั่วโมง ต่อไปก็เหลือ ๒ ชั่วโมง เหลือชั่วโมงเดียว แล้วก็เดินไม่ไหว มันจะคลานไป นี่ไง เพราะอะไร เพราะมันอ่อนแอ

เราต้องปลูกปลูกบใจของเราละ เวลามันล้มลุกคลุกคลาน เราต้องสะบัดหน้าแล้วลุกขึ้นมา แล้วสู้กับมัน สู้กับความเฉา ความเศร้าหมอง ความที่มันอ่อนแอ ต้องลุกขึ้นมาด้วยสติจะ ด้วยการกระตุ้นใจเราเอง เราจะต้องกระตุ้นนะ นี้คูลี อัดตา หิ อัดตโน นาโถ ตนเป็นที่ฟังแห่งตน ไปหาครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์ก็เทศน์ให้ฟัง แต่ถ้าเราปลูกปลูกบใจของเรา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านก็เป็นมนุษย์นะ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ก็เป็นคนเหมือนเรานี้แหละ แต่ท่านมีความพยายามมุนานะบากบั่นของท่าน เราก็เป็นคน เป็นมนุษย์เหมือนกัน เราถึงต้องมีความมุนานะบากบั่น ทำได้ ถ้าเราทำได้ เราตั้งใจจริง ของเรา เราเดินจงกรมของเรา ผลมันต้องเกิด น้ำหยดลงหินทุกวันหินมันยังกร่อน

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งต่างๆ ที่มันเกิดขึ้นมา เรามีสติปัญญาของเราขึ้นมาเราทำของเรา ทุกวัน จิตมันต้องอยู่กับเราได้ ถ้าจิตของเราอยู่กับเราได้นะ ถ้าจิตมันสงบหลวงตาท่าน บอกว่า “ถ้าจิตสงบนะ พออยู่พอกิน” จิตสงบมีความร่มเย็น ถ้ามีความร่มเย็นของเรานี้ให้เป็นสัมมาทิฐิ เป็นความจริง พอร่มเย็นขึ้นมาเนี่ยเรารักษา ต้องรักษาไว้ เพราะธรรมะที่มีชีวิตนี้ เวลาว่ามันเกิดขึ้นมาได้ แล้วมันจะทรงตัวอยู่ได้แค่ไหน

พระอัสสชิสอนพระสารีบุตร “ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ไปแก้ไขที่เหตุนั้น” สมาธิทั้งหลายมาจากสติ มาจากคำบริกรรม สมาธิทั้งหลายมาจากสติ มาจากปัญญาอบรมสมาธิ เหตุมันทำให้เกิดสมาธิ รักษาสมาธิอยู่มีแต่ความวิตกกังวล แต่สมาธิคือตัวสมาธิ แต่เราพยายามรักษาเหตุของเรา เราตั้งสติของเรา บริกรรมของเราไป สิ่งนี้รักษาเหตุมัน สมาธิมันจะอยู่กับเราตลอดไป เพราะเรามีเหตุให้มันเกิดผล

แต่ถ้ามันเป็นสมาธิเราก็ก็นิ่งเฉย เรื่องธรรมดานะ คนปฏิบัติเนี่ยเห็นอะไรก็ตื่นเต็นไป เป็นเรื่องธรรมดา เพราะอะไร เพราะสิ่งที่เราไม่เคยรู้ไม่เคยเห็น มันเป็นเรื่อง ความมหัศจรรย์ มหัศจรรย์จริงๆ แค่อจิตสงบเป็นเรื่องมหัศจรรย์มาก

แต่เพราะสิ่งที่เขาคุยกัน เขาพูดกันว่า ปฏิบัติแล้วก็ไม่เห็นรู้อะไรเลย พอปฏิบัติ แล้วมันก็ไม่เห็นมีความสุขอะไรเลย นั่นเพราะเขาได้มิจฉา เพราะเขาสร้างความว่าง เขาบอกว่าสิ่งนี้เป็นความว่าง พุทโธๆ แล้วก็นั่งหลับไปนะ มันขาดสติ ตกวงค์ไปนะ โอ.. นึกว่าเป็นสมาธิ ถ้าเป็นสมาธิมันจะตื่นอยู่ตลอดเวลา จิตมันจะตื่นของมัน แล้วมันจะมีความอึดเอบใจของมัน มันจะมีความสุขของมัน ถ้าจิตได้พักจริงนะ !

แต่ที่ได้พูดๆ กันนั้นเพราะอะไร เพราะเขาไปศึกษาธรรมะที่ตายแล้ว มิฉณาสมาธิ สัมมาสมาธิ ก็ว่ากันไป แล้วก็จืดกันมาว่างๆ เราก็ว่างๆ ท่านก็ว่างๆ ก็ว่างๆ อย่างนี้เนาะ นี่เป็นธรรมะ

ถ้าเป็นธรรมะอวกาศมันว่างกว่าเรา สิ่งต่างๆ ใจ ที่ไหนมีรูปที่นั่นมีนาม ที่ไหนมีรูปที่นั่นต้องมีเงา ที่ไหนมีรูปที่นั่นต้องมีนาม มีนามเพราะอะไร เพราะมีรูปเห็นใหม่ มันมีนามของมัน มีความว่างของมัน มีอากาศของมัน มันกลิ้งตัวมัน ไป มันถึงเกิดอารมณ์ ความรู้สึกใจ

แต่ถ้าจิตเราสงบขึ้นมา สัมมาสมาธิก็เป็นรูป แล้วเงาเนาะ พยายามชักเงาเข้ามาให้เงากับรูปเป็นอันเดียวกัน ถ้าเป็นอันเดียวกัน แล้วถ้าเกิดปัญญาขึ้นมา เกิดปัญญาเพราะมีสัมมาสมาธิแล้ว ใคร่ครวญของเรา เราทำของเรา มันจะซึ้ง มันจะตื่นตื่น แล้วพอไปศึกษาธรรมะที่ตายแล้วนะ เพราะอะไร เพราะธรรมะที่ตายแล้วนี่ มันเป็นทางวิชาการ

แต่เพราะคนที่ปฏิบัติแล้วมันมีชีวิตชีวา มันรู้จริง ข้อเท็จจริง พอมันไปศึกษาธรรมะที่ตายแล้ว เหมือนกับเอาชีวิตไปใส่ให้สิ่งไม่มีชีวิต เหมือนหุ่นนะ เราเอาชีวิตเข้าไปใส่ มันจะก้าวเดินของมันไป มันจะเข้าใจ ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันสุดยอดๆ สุดยอดเพราะอะไร สุดยอดเพราะมันซึ้งใจ มันกินใจ ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดไว้ถูกหมดเลย ปฏิบัติขึ้นไปแล้วนะ แหม.. ไม่มีปัญญาของใครจะเท่ากับ...

อิทธิบาท ๔ พุทธวิสัย ทำไมปัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้กว้างขวาง ศึกษาไป ปฏิบัติขึ้นมาแล้วเข้าไปศึกษา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้แล้วทั้งนั้น บอกไว้ทั้งนั้น ในพระไตรปิฎกบอกไว้หมดเลย แล้วถูกต้องดีงามเพราะมันเป็นความจริง เพราะเรามีความจริงของเราขึ้นมา พอเราไปศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จากสิ่งที่มีชีวิต ธรรมะจะมีชีวาขึ้นมา พูดออกมาจากใจ ไม่มีวันผิด !

แต่ธรรมะที่ตายแล้ว เพราะโดยอวิชา โดยความเศร้า ความเหงาหงอย ความเหี่ยวเฉาของใจ ไปศึกษาแบกไว้ เต็มไว้ เหมือนคนบ้า คนบ้ามันเก็บสมบัติบ้านะ มันแขวนไว้เต็มตัวมันเลย ไปไหนก็มีแต่สมบัติบ้า ! ไปศึกษาธรรมะพระพุทธรเจ้ามา อู๋.. รู้

ไปหมดเลย ธรรมะที่ตายแล้วเหมือนสมบัติบ้า เหมือนใบกระดาศเปะไว้เต็มตัวไปหมดเลย

“นี่หมายความว่าอย่างไร”

“อ้อ..พระพุทธรเจ้าว่าอย่างนั้น”

“แล้วเราว่าอย่างไรล่ะ”

“ไม่รู้! พระพุทธรเจ้าว่าไว้อย่างนั้นนะ”

มันเป็นสมบัติบ้า เพราะจิตมันไม่มีความจริง แต่เราประพฤติปฏิบัติของเราจนจิตเรามีความจริง มันมีชีวิตชีวาขึ้นมาแล้วนี่ ไปศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่พุทธวิสัย

สิ่งนี้ปัญญาเราณะหาอึ้ง แล้วเวลาปฏิบัติไปแล้วมันซาบซึ้งนะ สมาธิมันเป็นแบบนี้ ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ เวลาเกิดปัญญาๆ มันชำระล้างขึ้นไป เวลาปัญญาเราผ่านมาเห็นใหม่ เวลาพิจารณาไปแล้ว มันปล่อย.. มันปล่อย..

นี่ อ้อ..พระพุทธรเจ้าบอกว่า ในพระไตรปิฎก ตังคปทานเป็นอย่างนี้เนาะ สมุจเฉตปทานมันเป็นอย่างนี้เนาะ ตังคปทานปัญญาเกิดอย่างนี้

แต่ถ้าเราปฏิบัติยังไม่สิ้นสุดนะ นี่ตังคปทานก็แก้กิเลสได้แล้ว ไม่ได้! ตังคปทานเป็นระยะผ่านของการฝึกปัญญา พอปัญญามันพิจารณาของมันไป เป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป มันเป็นการฝึกปัญญาของมัน

แต่บทสรุปของมันเป็นสมุจเฉตปทานเพราะอะไร เพราะกิเลสมันขาดออกไป อ้อ.. ตังคปทานเป็นอย่างนี้เนาะ สมุจเฉตปทานเป็นอย่างนี้เนาะ มรรคสามัคคี มรรคญาณ มันเกิดนะ ธรรมจักรมันหมุนๆ โอ๊ย..มันเข้าใจ มันซึ่ง มันรับรู้ นะ นี่มันเกิดจริง ถ้ามันเป็นจริงขึ้นมาไปศึกษาแล้วนะ มันซาบซึ้ง!

ฉะนั้นจะบอกว่า เวลาพระปฏิบัติ ไม่ใช่ว่าไม่เคารพบูชาพระรัตนตรัย พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ตรัสรู้ธรรมจากโคนต้นโพธิ์

จากในหัวใจ ในสติจิต ในจิตขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ววางธรรมและวินัยไว้ สิ่งที่ว่าธรรมคือกิริยาที่การกระทำที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีประสบการณ์ มีความรู้ วางธรรมและวินัยไว้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลากราบธรรม พระถามว่า

“องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้เอง โดยชอบ แล้วทำไมมากราบอะไรอยู่นั้นนะ”

“เรากราบธรรม กราบธรรม” เห็นไหม สิ่งนั้นเป็นความจริง สิ่งที่ว่าเรากราบธรรม นี้ธรรมะมีอยู่โดยดั้งเดิม ธรรมะมันมีอยู่แล้ว แต่ถ้าผู้ที่เข้าถึงเห็นไหม

แต่ในปัจจุบันนี้หัวใจเราหลอกหลวง ถ้าหัวใจเราหลอกหลวง คือศึกษาธรรมะที่มีอยู่แล้ว มันก็เป็นความจอมปลอมเห็นไหม ถึงบอกว่า ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ปริยัติคือการศึกษากันมาเพื่อประพฤติปฏิบัติ ฉะนั้นเวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันจะมีหอกข้างแคร่ใจ ว่าเราบวชแล้วไม่ศึกษา ไม่เล่าเรียน ไม่ทำอะไร

เรียน ! เรียนโดยประสบการณ์ เรียนโดยหัวใจ เรียนโดยความจริงที่เราทำอยู่นี้ เรียนจริงๆ รู้จริงๆ เป็นธรรมะจริงๆ ที่กับชีวิตของเรา เป็นปัจจัยตั้ง เป็นสันติภูมิ โลกในหัวใจของเรา เอวัง